

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СОЦИОЛОГИЈА
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: РАЗРЕДНА НАСТАВА-ПРВА ГОДИНА
ВЕЖБЕ ПО РАСПОРЕДУ: ПОНЕДЕЉАК, УТОРАК 13.04.2020; 14.04.2020
САРАДНИК У НАСТАВИ: МАС Невена Настић

36. ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Политичке странке су организоване друштвене групе. Оне су добровољне, релативно трајне организације идејних и политичких истомишљеника чији је циљ ангажовање у политици, односно освајање политичке власти, по правилу кроз изборни процес.

Странке су институције модерног доба, које су настале после француске и америчке револуције, развојем парламентаризма и избора.

Оснивање политичких странака темељи се на политичким слободама и правима у чијем је средишту слобода политичког изражавања и право на политичко удруживање.

У политичким странкама одвија се низ активности, као што су: мобилисање чланства, формулисање циљева, решавање конфликта, доношење правила о устројству и начину рада, избор функционера и чиновника итд.

Конститутивни елементи политичких странака

-Чланство, које се формализује попуњавањем приступнице или уписом, чланском картом, плаћањем чланарине и поштовањем страначке дисциплине;

-Руководство, које представља узак круг људи, оно има пресудан утицај на одлуке и дистрибуцију моћи у странци и оличено је у лидеру странке;

-Политички програм, у коме су изложене политичке идеје и циљеви; и

-Начин организације, утврђени систем веза и односа у који улазе чланови током утврђивања и реализације политике.

Страначки системи: једностраначки, двостраначки и вишестраначки.

37. ДРУШТВЕНИ ПОКРЕТИ

Друштвени покрети јављају се истовремено када и политичке странке упоредо са освајањем демократских права и ширењем простора за политичке слободе грађана.

Основна обележја друштвених покрета су:

- јавна и делатна акција људи прожета делатном утопијом

- најснажнији облик колективног деловања људи,

- израста из незадовољних потреба и изражава одређене сукобе интереса,

- покреће решавање неког питања од ширег значаја,

- изражава покушај да се оствари заједнички интерес или циљ кроз деловање изван постојећих институција и да у суштини тежи друштвеним променама.

Као реакција на друштвене покрете јављају се и антипокрети у одбрани постојећег стања.

Врсте друштвених покрета:

- стари и
- нови

Стари – раднички и национални

Нови од средине шездесетих – студентске демонстрације

Утицај нових технологија на развој и деловање друштвених покрета.

38. ИНТЕРЕСНЕ ГРУПЕ

Интересне групе или групе за притисак су облик најразличитијег политичког груписања и организовања људи према конкретним интересима који их у датој ситуацији повезују.

Постоје две врсте интересних група:

- 1) оне чији су интереси интегрисани у политички систем (органи власти, странке, синдикати, професионална удружења); и
- 2) оне чији интереси нису интегрисани у постојећи политички систем – оне делују изван институција, организују се и делују да би вршиле утицај на органе власти на доношење одређених одлука.

Ове групе се јављају као утицајне групе, лоби и делују на најразличитије начине – од позива утицајних људи до корупције, претњи итд.